

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל

להסדר בין ידיעות אינטרנט (שותפות רשומה) ויורם לימודים בע"מ

1. פתח דבר

לפניי בקשה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק") למתן פטור מן החובה לקבל את אישור בית הדין להגבלים עסקיים להסדר בין ידיעות אינטרנט (שותפות רשומה) ויורם לימודים בע"מ. עניינו של ההסדר בשיתוף תכנים בתחום הלימודים באינטרנט, אשר רלוונטיים בעיקר לסטודנטים ולמי שמתעניין לרכוש השכלה גבוהה כאמור.

לאחר שבחנתי את ההסדר, כמו גם את השפעתו האפשרית על התחרות בשווקים הרלוונטיים, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי הכבילות שבהסדר אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשווקים המושפעים מן ההסדר, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו מצאתי, כי ההסדר ראוי לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק"), בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. ההסדר והצדדים לו

ידיעות אינטרנט (שותפות רשומה) (להלן: "ידיעות אינטרנט") הינה הבעלים של פורטל האינטרנט ynet ושל אתר הלוחות winwin, ועוסקת בהפעלתם. ידיעות אינטרנט נמצאת בשליטת משפחת מוזס.

יורם לימודים בע"מ היא חברה פרטית אשר בבעלותה פורטל הלימודים והסטודנטים yoram (להלן: "יורם") ואשר עוסקת בהפעלתו. מניותיה של יורם מוחזקות בחלקים שווים על-ידי ב.א.א.י. מערכות לימודים בע"מ, אשר בבעלות מר יוסף אשכנזי ומר אמיר בן-דב, וטלטל ערוצי תקשוב בע"מ, הנמצאת בבעלותה של וואלה! תקשורת בע"מ (להלן: "וואלה"). וואלה מפעילה גם היא פורטל אינטרנט, והינה מתחרה ישירה של ynet.

עניינו של ההסדר הוא בהקמת מדור לימודים באתר ynet, המבוסס בעיקרו על התכנים המוצעים באתר יורם; בנוסף לכך, בהתקיים התנאים הקבועים בהסדר, יעשה מדור הלימודים שימוש

בלעדי בתכנים מסוימים שיופקו בעבורו על-ידי יורם (להלן: "מדור הלימודים"). תוקף ההסכם שנחתם בין יורם לידיעות אינטרנט הוא עד ליום 31.12.2010, כאשר הצדדים, ברצותם, יהיו רשאים להאריכו לשנתיים נוספות.

3. הכבילות שבהסדר

כאמור לעיל, מחצית ממניותיה של יורם נשלטות על-ידי וואלה. בהתאם מהווה ההסדר שבפניי הסדר לרכישת תשומה בין מתחרים, כאשר וואלה, באמצעות יורם, רוכשת מידיעות אינטרנט "מקום" להצגת תוכן ופרסום באינטרנט בפורטל ynet, ואילו ynet רוכשת מוואלה, באמצעות יורם, רכיב משלים לתוכן המוצע באתרה. לכאורה, לזיקה מעין זו עלולות להיות השלכות על התחרות בין וואלה ל-ynet, ובין יורם לאתרי הלימודים האחרים.

מעבר לזיקה הנוצרת בין וואלה ל-ynet, ההסדר כולל מספר כבילות נוספות. ראשית, על-פי ההסכם, יורם תימנע מלכלול במדור הלימודים כל הפנייה לאפיקים או פעילויות שונות תחת אתר וואלה ותימנע מקידום עצמי או מקידום אתרי וואלה והתברות הקשורות אליה. שנית, יורם התחייבה להציע במדור הלימודים תכנים שיוצגו בו באופן בלעדי, וזאת בכפוף לכך שמספר הכניסות למדור הלימודים יעלה על המספר הקבוע לעניין זה בהסכם. שלישית, הוטלו מגבלות על המסחר של יורם בשטחי הפרסום במדור הלימודים, אשר על-פיהן ליורם יותר למכור את שטחי הפרסום אך ורק ללקוחות שפרסומיהם מקדמים לימודי תואר ראשון ושני בלבד. עוד הוסכם כי ידיעות אינטרנט תימנע מלתפעל אתר הזהה או דומה למדור הלימודים מבחינת המידע והתכנים המופיעים בו, או המתחרה במדור הלימודים, באתרי ynet או winwin שהיא מתפעלת.

4. השפעת ההסדר על התחרות

כאמור לעיל, ההסדר מקים זיקה בין וואלה ל-ynet – שניים מהפורטלים המובילים בישראל. זיקה זו מעוררת שני חששות עיקריים לפגיעה בתחרות. החשש הראשון נוגע ליצירת פלטפורמה לתיאום בין וואלה ל-ynet, באופן אשר יפגע בתחרות. החשש השני נוגע להצרת שוק אתרי הלימודים, שהרי בהתקיים ההסדר, יורם צפוי להיות אתר הלימודים היחיד שייחנה מהפניות משני הפורטלים, בעוד שוואלה ו-ynet עלולים להימנע מלהפנות ליתר אתרי הלימודים.

על אף האמור עד כאן, הגעתי למסקנה כי אין מניעה ממתן פטור מאישור ההסדר על-ידי בית הדין להגבלים העסקיים, וזאת מן הטעמים האמורים להלן.

באשר לחשש הראשון, בדיקת רשות ההגבלים העסקיים (להלן: "הרשות") העלתה כי הסיכוי כי הזיקה הנוצרת בין וואלה ל-ynet תוביל לתיאום ביניהם, אשר יביא לפגיעה בתחרות, הוא נמוך.

ראשית, התלות ההדדית הנוצרת כתוצאה מהזיקה בין וואלה ל-ynet היא מוגבלת. מהנתונים שבפני עולה כי עיקר תנועת הגולשים ליורם (או לאתרים דומים לו) אינו מגיע מאתרים הקשורים אליו, אלא ממרחב האינטרנט בכללותו, בראש ובראשונה מ-Google. בהקשר זה יצוין עוד כי היקף הפעילות של יורם קטן יחסית להיקפי הפעילות של ynet ווואלה, עובדה המפחיתה את ההסתברות לתיאום בין הצדדים להסדר, ומקשה עליו עד מאד.

שנית, מבנה תחום הפרסום באינטרנט אינו תומך בהיווצרות שיווי משקל מתואם: בתחום הפרסום באינטרנט פועלים שחקנים הטרוגניים, חלקם מקומיים וחלקם זרים, המבודלים באופן ניכר זה מזה בהיקפי הפעילות, סוג התכנים וכיו"ב; בהתאם, קיים בידול ניכר גם בקהל הגולשים ובמפרסמים הרוכשים שטחי פרסום על-גביהם. בנוסף לכך, נתחי הפעילות של השחקנים הגדולים בתחום אינם סימטריים, גודלם של חלקם יציב, ואילו חלקם במגמת גידול מובהקת.

לאור האמור עד כאן, ובייחוד לאור הטעם הראשון שצוין לעיל, לא נדרשנו לבדיקה מקיפה של ההשלכות התחרותיות של תיאום אפקטיבי בין הצדדים להסדר במסגרת בדיקת בקשת פטור זו. עם זאת נציין כי, על-פני הדברים, נדמה שקיים ספק בדבר אפקטיביות של תיאום כאמור, וזאת לנוכח התחרות להם חשופים הצדדים להסדר מצדם של אתרים אחרים.

משכך, נחה דעתי כי הזיקה הנוצרת בין וואלה, דרך יורם, ל-ynet אינה מעלה חשש ליצירת תיאום בין הפורטלים.

באשר לחשש שמא הזיקה בין וואלה ל-ynet תביא להצרת תחום אתרי הלימודים, הרי שבדיקת הרשות העלתה כי זה אינו מתקיים. יצוין תחילה כי לצדה של יורם פועל מספר לא מבוטל של אתרי לימודים, המציעים תכנים הנוגעים ללימודים על-תיכוניים ואקדמיים, וביניהם -limudim, info.co.il, 1click.co.il, limoodim.co.il, ולימודים, אשר פעל בעבר כמדור הלימודים של אתר winwin הנזכר, ועוד. כאמור, מן הנתונים שבפני עולה כי רובה המכריע של תנועת הגולשים לאתרי הלימודים, לרבות לאתרי לימודים ויורם, לא הגיעה מהפורטלים שהיו קשורים אליהם (ככל שהיו כאלה) או מ-ynet או וואלה, אלא דרך מנועי חיפוש, קישורים באתרים שונים, ואף בהקלדה של כתובות האתרים ישירות על-ידי המשתמש.

לפיכך, נחה דעתי כי לא קיים חשש שמא היעדר קישורים בוואלה ול-ynet לאתרי לימודים, זולת יורם, יביא להצרת תחום פעילותם.

יתר הכבילות המופיעות בהסכם, אשר עליהן עמדתי לעיל, גם הן אינן מעוררות חשש לפגיעה בתחרות. כאמור לעיל, על-פי ההסכם יורם תימנע מלכלול במדור הלימודים קישורים והפניות לוואלה, ותימנע מקידום עצמי או מקידום אתר וואלה והאתרים הקשורים אליו. הוראות אלה נועדו למנוע מוואלה שימוש במדור הלימודים לתחומים בהם מתקיימת תחרות בינו לבין ynet. חשוב לציין כי הוראות אלה מונעות את חיזוק הזיקה בין ynet לוואלה, באשר הן מונעות מיורם

לספק לוואלה תשומה בדמות הפניה אליה. משכך, הגבלה זו אינה פוגעת בתחרות בין וואלה ל-yinet, וממילא אינה מגבילה את התחרות בשוק.

גם ההוראה שעניינה הצעת תכנים מסוימים במדור הלימודים באופן בלעדי אינה פוגעת בתחרות, וזאת בשל המספר הלא מבוטל של מתחרים בתחום אתרי הלימודים. יתירה מכך, הוראת הבלעדיות עשויה אף להביא ליצירת בידול בין מדור הלימודים לבין יתר האתרים המופעלים על-ידי יורם. לבידול מעין זה עשויה להיות השפעה המקדמת את התחרות.

הוראות ההסכם שעניינן ייחוד שטחי הפרסום במדור הלימודים למפרסמים שפרסומיהם מקדמים לימודים לתואר ראשון ושני נועדה למצב ולמתג את המדור כעוסק בתחום הלימודים בלבד. גם הוראות אלה אינן מקימות כל חשש לפגיעה בתחרות, וזאת לאור קיומם של ערוצי פרסום רבים אחרים באינטרנט בכלל, ובאתרי הלימודים האחרים בפרט.

לבסוף, הוראת ההסכם המונעת מידיעות אינטרנט להקים ולהפעיל אתר המתחרה במדור הלימודים, במהלך תקופת ההתקשרות, נועדה להבטיח את יציבות שיתוף הפעולה העסקי בין ידיעות אינטרנט ליורם ולהגן על ההשקעה של יורם בהקמת מדור הלימודים ותפעולו. סיכומו של דבר, בדיקת הרשות העלתה כי עיקרן של הכבילות שבהסדר אינו בהגבלת התחרות.

חשוב לציין כי ההסדר דנן אינו גורע ממספר השחקנים הפועלים היום בתחום אתרי הלימודים, מאחר שנכון להיום, ידיעות אינטרנט אינה מפעילה אתר לימודים משל עצמה. בהקשר זה יצוין עוד כי ההשפעה של ההוראה האמורה על התחרות הפוטנציאלית בתחום היא ממילא זניחה, וזאת בין היתר לאור קיומם של המתחרים הנוספים בתחום אתרי הלימודים.

לאור האמור, ברי כי הכבילות שבהסדר אינן מגבילות את התחרות בחלק ניכר של שוק המושפע מן ההסדר. כן עולה כי עיקרו של ההסדר הכובל אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו.

5. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטורים המבוקשים. בהתאם לסעיף 15(א) לחוק, נתונה החלטתי זו לערר בתוך 45 יום בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על-ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ח' אב, תש"ע

19 יולי, 2010